

MA DEGREE (PGCSS) EXAMINATION MAY - 2013

Faculty of Language and Literature

II Semester

Sanskrit (Special) Sahitya

Course VI - Core Course VI

INFORMATICS

Time : Three Hours

Maximum Weight : 30

I. Short Answers

1x5=5wt.

Answer any five

1. Define mainframe computer.
2. Define Information System.
3. List some networking devices
4. Give the full form of the following abbreviations
a) ES b)PDA c) AI d) ENIAC
5. Define: (1) Data (2) Information, and (3) Knowledge
6. What are compilers and interpreters
7. Define DBMS
8. List the components of computer hardware?

II. Short Essay

2x5=10Wt.

Answer any five

9. Explain e-Governance and Indian languages
10. Describe the third generation computer based on the (a) Hardware (b) Software
11. Highlight the differences between microcomputer, minicomputer, mainframe computer and supercomputer
12. What do you understand by the term Computer security ?
13. Define Control structures??
14. Explain about two types of transmission technology available?
15. Difference between the communication and transmission
16. Comment on Health issues faced due to computers

III. Long Essay

2x5=10Wt.

Answer any three

17. Explain about history of computers
18. Explain the importance of networking
19. Describe the fifth generation computer based on the (a) Hardware (b) Software (c) Computing characteristics (d) Physical appearance, and (e) Their applications.
20. Explain the different type of networking / internetworking devices
21. State the purpose of each of the control structures: (i) Sequence, (ii) Selection, and (iii) Iteration
22. Explain on digital libraries and archives

3x5 = 15 Wt

MA DEGREE (PGCSS) EXAMINATION NOVEMBER - 2013

Faculty of Language and Literature

II Semester

Sanskrit (Special) Sahitya

Course VII - Core Course VII

Prose & Poetry

Time : Three Hours

Maximum Weight : 30

Text for Study : 1 कादम्बरी - शुकनासोपदेशः

2 कुमारसम्भवे - सप्तमः सर्गः

संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि।

देवनागरी लिपिरुपयोक्तव्या।

I पुटेनैकेन पञ्चानामुत्तरं लिखत

- 1 अयमेव चानास्वादितविषयस्य ते काल उपदेशस्य। कुतः?
- 2 शास्त्रजलप्रक्षाळननिर्मलमपि कालुष्यमुपयाति बुद्धिः। कदा?
- 3 लोके अदाक्षिण्यं कुर्वन्ति। के? कस्मात् ?
- 4 जलमिव गळति। किम्?
- 5 स्त्रीणां वेषस्य फलं किम्?
- 6 सम्भावयामास यथाप्रधानम्। कः ? कान् ?
- 7 लघुत्रयी नाम का?
- 8 किं कथ्यते श्रीरुभयस्य तस्य। कस्य? कदा?

5x1=5

II पुटद्वयेन पञ्चानामुत्तरं लिखत

- 9 शुकनासोपदिष्टं लक्ष्मीमदं वर्णयत।
- 10 गुरूपदेशस्य महत्त्वं किम्?
- 11 तृष्णाविषच्छितां राज्ञामवस्था कीदृशी भवति ?
- 12 शुकनासस्य चरित्रचित्रणं संगृह्य लिखत।
- 13 पार्वत्याः विवाहालङ्कारविधिं विशदयत।
- 14 परमेश्वरस्य नेपथ्यविधिं काळिदासोक्तदिशा वर्णयत।
- 15 “तमेकदृश्यं नयनैः पिबन्त्यो नार्यो” - शिवदर्शनोत्सुकाः नार्यः वर्णयत।
- 16 तस्याः करं शैलगुरूपनीतं जग्राह ताम्राङ्गुलिमष्टमूर्तिः।
उमात्मना गूढतनोः स्मरस्य तच्छङ्किनः पूर्वमिव प्ररोहम्।। व्याख्यात

5x2=10

III उपन्यासेन त्रयाणामुत्तरं लिखत

- 17 बाणभट्टस्य कवनशैली।
- 18 “गद्यं कवीनां निकषं वदन्ति” - कादम्बरीमाधारीकृत्य विशदयत।
- 19 शुकनासेन कृतमुपदेशं संगृह्य लिखत।
- 20 हिमवता कृतं उमाविवाहमङ्गळविधिं विशदयत।
- 21 “कविः कालिदासः” - कुमारसम्भवस्य सप्तमसर्गदिशा लिखत।
- 22 काळिदासस्य उपमालङ्कारप्रयोगवैदग्ध्यं कुमारसम्भवस्य सप्तमसर्गदिशा विशदयत।

3x5=15

MA DEGREE (PGCSS) EXAMINATION MAY - 2013

Faculty of Language and Literature

II Semester

Sanskrit (Special) Sahitya

Course VIII -Core Course VIII

Poetics II - Theory of Dhvani - I

Time : Three Hours

Maximum Weight :30

संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि। देवनागरी लिपिरुपयोक्तव्या।

- I पुटेनैकेन पञ्चानामुत्तरं लिखत
- 1 नासौ मार्गो ध्वनेर्मतः। कः ?
 - 2 सहृदयं लक्षयत।
 - 3 यत्नतः प्रत्यभिज्ञेयौ। कौ ? कीदृशौ ?
 - 4 विवक्षिताभिधेयस्य ध्वनेरात्मा द्विधा मतः। कथम् ?
 - 5 गुणालङ्कारयोः भेदः कः ?
 - 6 काव्ये तस्मिन्नलङ्कारो रसादिरिति मे मतिः। कस्मिन् काव्ये ?
 - 7 स प्रसादो गुणो ज्ञेयः। कः ?
 - 8 शक्तावपि प्रमादित्वं विप्रलम्भे विशेषतः - कस्य निबन्धनम् ? कुत्र ? 5x1=5
- II पुटद्वयेन पञ्चानामुत्तरं लिखत
- 9 प्रतीयमानं पुनरन्यदेव वस्त्वस्ति वाणीषु महाकवीनाम्।
यत्तत्प्रसिद्धावयवातिरिक्तं विभाति लावण्यमिवाङ्गनासु।। व्याख्यात
 - 10 सुवर्णपुष्पां पृथिवीं चिन्वन्ति पुरुषास्त्रयः।
शूरश्च कृतविद्यश्च यश्च जानाति सेवितुम्।। ध्वनिं निर्णयत
 - 11 रविसङ्क्रान्तसौभाग्यस्तुषारावृतमण्डलः।
निश्वासान्ध इवादर्शश्चन्द्रमा न प्रकाशते।। ध्वनिं निर्णयत।
 - 12 प्रौढोक्तिमात्रनिष्पन्नशरीरः सम्भवी स्वतः।
अर्थोऽपि द्विविधो ज्ञेयो वस्तुनोऽन्यस्य दीपकः।। व्याख्यात
 - 13 अविवक्षितवाच्यध्वनिप्रकारान् विशदयत।
 - 14 तस्याभावं जगदुरपरे - अभाववादिनां मतं विशदयत।
 - 15 ते रसादेरलङ्कारस्य विषय इति मामकीनः पक्षः - विशदयत।
 - 16 माधुर्यस्य लक्षणमुक्त्वा तस्य प्रकर्षः कुत्रेति प्रतिपादयत। 5x2=10
- III उपन्यासेन त्रयाणामुत्तरं लिखत
- 17 ध्वनिलक्षणं सदलप्रयोजनं विशदयत।
 - 18 भक्त्या बिभर्ति नैकत्वं रूपभेदादयं ध्वनिः - ध्वनिकारोक्तदिशा भाक्तवादं निराकुरुत।
 - 19 रसादि ध्वनौ अलङ्काराणां विनिवेशने समीक्षाप्रकारान् सोदाहरणं विशदयत।
 - 20 शब्दशक्त्युद्भवस्य ध्वनेः श्लेषालङ्कारस्य च भिन्नविषयत्वं प्रदर्शयत।
 - 21 अलङ्कारशास्त्रे आनन्दवर्धनस्य योगदानं किमिति प्रतिपादयत।
 - 22 तस्मान्न ध्वनेरन्यत्रान्तर्भावः - यथाग्रन्थं विशदयत। 3x5=15
-

MA DEGREE (PGCSS) EXAMINATION NOVEMBER - 2013

Faculty of Language and Literature

II Semester

Sanskrit (Special) Sahitya

Course IX

Core IX - Sanskrit Poetics III -THEORY OF RASA

Time : Three Hours

Maximum Weight : 30

Text for Study : 1 नाट्यशास्त्रम् - अध्यायः - ६ अभिनवभारती - अभिव्यक्तिवादपर्यन्तम्।

2 दशरूपकम् - चतुर्थः प्रकाशः।

संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि। देवनागरी लिपिरुपयोक्तव्या।

I पुटेनैकेन पञ्चानामुत्तरं लिखत

1 मुनिभिः प्रोक्ताः पञ्च प्रश्नाः के ?

2 कारिका नाम का?

3 दैन्यं सोदाहरणं लक्षयत।

4 विभावः कतिविधः? सोदाहरणं लक्षयत।

5 गानं कतिविधम्? नामानि लिखत।

6 स्थायिलक्षणमुक्त्वा तद्भेदान् लिखत।

7 स्मृतिं वर्णयत?

8 अद्भुतरसः कीदृशः?

5x1=5

II पुटद्वयेन पञ्च समाधत्त

9 भुक्तिवादं विशदयत।

10 सात्त्विकभावाः।

11 साधारणीकरणम्।

12 नाट्यसङ्ग्रहः।

13 हास्यरसं सप्रभेदं विशदयत।

14 रसास्वादस्य चतुर्विधचित्तभूमीः वर्णयत।

15 स स्थायी लवणाकरः - विशदयत।

16 आवेगस्य लक्षणमुदाहरणं च लिखत।

5x2=10

III उपन्यासेन त्रयाणामुत्तरं लिखत

17 विभावानुभावव्यभिचारिसंयोगाद्रसनिष्पत्तिः - पूर्विकानामाचार्याणां मतानि खण्डयित्वा अभिव्यक्तिवादं स्थापयत।

18 न हि रसादृते कश्चिदर्थः प्रवर्तते - विशदयत।

19 श्रीशङ्कुस्य अनुमितिवादं विशदयत।

20 रसस्य काव्येनापि कः सम्बन्धः? दशरूपकोक्तदिशा विशदयत।

21 विरोधो सहानवस्थानं बाध्यबाधकभावो वा - यथाग्रन्थं विशदयत।

22 शान्तरसमधिकृत्य धनञ्जयमतं विशदयत।

3x5=15

MA DEGREE (PGCSS) EXAMINATION NOVEMBER - 2013

Faculty of Language and Literature

II Semester

Sanskrit (Special) Sahitya

Course X - Core Course X

Vyākaraṇa

Time : Three Hours

Maximum Weight : 30

Module - I The *Mahābhāṣya* of Patanjali Paspāśāhnikā only

Module II Siddhāntakaumūṭi Samāsaprakaraṇa selected Sūtras only

संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि।

देवनागरी लिपिरुपयोक्तव्या।

I पुटेनैकेन पञ्चानामुत्तरं लिखत

- 1 पतञ्जलिमुनिना स्वमहाभाष्ये अथ शब्दानुशासनम् इत्यनयोः शब्दयोः कः अर्थः उक्तः?
- 2 गौरित्यत्र कः शब्दः? सिद्धान्तिनः समाधानभाष्यं लिखत।
- 3 समर्थः पदविधिः इत्यस्य सूत्रस्य अर्थः कः ?
- 4 समासपदस्य कः अर्थः?
- 5 अव्ययीभावसमासविधायकं सूत्रं किम्?
- 6 व्याख्यानं नाम किम्? महाभाष्यरीत्या लिखत।
- 7 सप्तगङ्गम् इत्यत्र कः समासः? ससूत्रं लिखत
- 8 नगाधिराजः इत्यत्र कः समासः? ससूत्रं लिखत।

5x1=5

II पुटद्वयेन पञ्चानां टिप्पणीलिखत

- 9 लक्ष्यलक्षणे व्याकरणं महाभाष्यदृष्ट्या व्याख्यात।
- 10 व्याकरणाध्ययनस्य आनुषङ्गिकप्रयोजनानि कति? कानि च तानि?
- 11 सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे शास्त्रेण किं क्रियते?
- 12 महाभाष्ये कूपखानकन्यायस्य प्राधान्यं किम्? अनेन न्यायेन अत्र किं साधयत्याचार्यः?
- 13 राजपुरुषः - ससूत्रं समासं साधयत।
- 14 नीलोत्पलम् - ससूत्रं समासं लिखत।
- 15 अनेकमन्यपदार्थे - इति सूत्रस्य प्राधान्यमुक्त्वा सोदाहरणं व्याख्यात।
- 16 उन्नसः - ससूत्रं समासं रूपञ्च साधयत।

5x2=10

III उपन्यासेन त्रयाणामुत्तरं लिखत

- 17 शब्दानुशासनस्य प्राधान्यानि कानि? विशदयत
- 18 समासः कतिविधः? के च ते? सोदाहरणं लिखत।
- 19 उत्सर्गापवादयोः प्रयोजनं किम्? महाभाष्यदिशा व्याख्यात।
- 20 बहुब्रीहिद्वन्द्वसमासयोः भेदः उदाहरणैः विशदयत।
- 21 अधोदत्तसमस्तरूपाणि ससूत्रं साधयत- 1) अधिहरि 2) निर्मक्षिकम् 3) पञ्चगवधनः
4) यथाशक्ति 5) पीताम्बरः 6) ईशकृष्णौ
- 22 शब्दः नित्यो वा उत कार्यो वा व्याख्यात

3x5=15